

Изази Суботом.

Цијена :

За ЦРНУ ГОРУ за годи-
ну ф. 6, за по године ф. 3,
за четврт године ф. 1 и
50 новчића.За АУСТРО-УГАРСКУ
за годину ф. 6, за по год.
ф. 3, за четврт године ф.
1 и 50 новчића.За СРБИЈУ за годину
ф. 7, за друге земље ф. 8.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Преплата плаће се у
плаћеним писмима непо-
средно администрацији «Гл.
Црногорца» на Цетиње, а
може се и картом упут-
ницом на пошту у Котор.
Дописи пишу се уредиш-
тву. Рукописи се невраћају.За огласе плаћа се од
реда 5 новч. За огласе веће
и на дуже вријеме мање.

Турски марифетлук.

Ово дана добили смо више теле-
грама са различитих страна и од са-
мијех редакција у којима нас питају:
јесу ли истинити гласови, који се
проносе о закључењу новог, дужег
примирја између усташа и Турке.
Ми смо свијема одговорили, да нема
ништа од тога примирја. Међутим на-
стојали смо да дозвољамо од куда су
ти гласови потекли. И дознали смо да
нијесу узети из ваздуха. Ево шта је
било у ствари.

Послије примирја, као што је по-
знато, био је одмах пошао Муктар
паша с великом војском, да у Ник-
шић унесе храну. Но усташи дочека-
ју га у Дугу, потуку и врате натраг.
Муктар паша видјећи, да не може
доћи до Никшића, одлучи се на лу-
кавство. Изјави порти, да би добро
било тражити ново примирје, како би,
док се преговори о њему узводе, при-
купио војске што више може, на он-
да изненадно ударио кроз Дугу у
Никшиће. Порта тако и учини. Она
изјави влади аустријској, да ће при-
стати на све, што су усташки глава-
ри захтјевали у Суторини и замоли
је, да поради коначнога споразумље-
ња поради за ново примирје барем од
двадесет дана. Влада аустријска не-
слутећи превару турску, а задахнута
жељом, да се испуне захтјевни усташ-
ки и мир у Херцеговини поврати,
прими се опет посредовања. Ушљед
тога искочили су у јавност гласови
о новом примирју, а и Муктар паша
трудно се, да и усташи прије него
чују од Аустрије, о томе сазнаду, на-
дајући се, да ће се они на то разићи
из Дуге и њему пут у Никшић отво-
рити. Но усташи су знали, да «нико
групо ка Турци не лаже», те су
остали у својим позицијама. Само
један дио усташа нападајући се, да
ће Муктар паша тако брзо и ненадно
ударити био се разишао, које с ра-
њеницима из последњих бојева у
Дуги, велике недрјеле и на ускре, ко-
је опет поради тајна. Међутим
Муктар паша окупио је сву војску,
која му је стајала на расположењу и
удари са свијем изненадно у Дугу у
часу, када је истом влада аустријска,
у најбољој намјери, отпочела радити
за ново примирје.

Ми већ знамо како му се свршио
и овај поход. Мимо Пресејеке није
могао ни стоне даље. Истина искочи-
ли су грађани никшићски и прихва-
тили са Пресејеке један дио тајна, а
ли сав тајни није могао Муктар паша
спровести, јер су га усташи на Пре-
сејеку јуначки дочекали и четврти дан
послије ужаснога боја, каквога у овом
устанку још није било, избију га из
шанчева, које су освојили, и ћерали
су га све до Ноздара. Ниже доносимо
опширнији извјештај о томе боју. Оче-
видно је, да Муктар паша није пот-
пуно испунио своју задаћу, и да је,
потучен, опет вратити се морао из-
губивши више од 8000 војника. И а-
ко је никшићска посада за неколико
дана добила хране, усташи могу пот-
пуно задовољни и весели бити својом
најновијом побједом.

Разумљиво је да ми дијелимо
радост наше усташке браће због ове
ајновије славодобити њихове, али о-
ме нећемо данас да говоримо, као

што смо и до сада мање од свакога
правили хуке буке са толикијем до-
садањим побједама усташкијем. Ми
нећемо ни о томе да говоримо, како
је до крајности гадно и људске др-
жаве недостојно служити се, оваком
и на ови начин, преваром, јер ми о-
давно знамо, да такво поступање није
ни мало необично и чудно у Турака,
а друго Муктар паша је платио ту
превару са губитком, који је много
већи од свијех досадањих у поједи-
нијем бојевима, превару, коју Турски
напошљедку није ни учинила усташ-
ма, него — Аустрији.

И то је оно што хоћемо да ка-
жемо и што држимо да је врло важно
и значајно. Турски је преварила
владу аустријску на најгаднији
начин. Својом заснованом преваром
Турска се није само неблагодарна по-
казала према Аустрији за толике у-
слуге, које јој је ова учинила, него
није презала ни од тога, да доведе
аустријску владу у најнеповољнији
положај. Лако је пољати у каквом
немилом изненађењу се Аустрија
нашла кад је чула за последњи ју-
риш Муктар пашин, она, која је на
основу изјашнења портина го-
това била објавити усташима, да се
испуњују сви захтјеви њихови и која
се спремила била да издјелује и
друго примирје, на којем би доконт-
ла своје трудно дјело умирења.

Хоће ли овај догађај бар увје-
рити и Аустрију и друге силе, да с
Турском не може бити погодбе и да
усташи имају прово, што јој не вје-
рују?!

Са херцеговачкога бојишта.

У кратком времену послје примирја
ево се по други пут у Дуги проли крв
потокотом у потпуном смислу ријечи. И
овај први бој ускршње нећеље и овај сад
достојни су Дуге, у којој је свака стопа
земље и сваки крш напојен крвљу и која
је стари свједок многих бојева међу Цр-
ногорцима и Турцима. Оба боја најкрва-
вија су и највећа у овоме устанку, и оба
су велики порази за турску војску. О пр-
воме емо у своје вријеме јавили, а сад
ево вијести, које смо о последњем боје-
вима добили.

Потучен у Дуги и сузбивен у Гацко
Муктар паша почео је одмах смишљати,
како ће у Никшић унијети храну. У то
име прикупио је сву војску у Херцегови-
ни, коју је употребити могао и то 28 та-
бора низама и око 5000 башибозука, су-
више 3—4000 Арбанаса. На ни са о-
вом силом још се није смио усудити у
Дугу, него је употребити лукавство: пу-
стио је до усташке војске глас, да више
не намјерава ни у Никшић, јер да Сул-
тан хоће да испуни све усташке жеље,
изјављене у Суторини, и поради тога да
ће се склопити ново примирје, којем ће по
сигурно мир шљедовати. Ово је у свези са
истинитим фактом, да је Турски изјавила
влади аустријској, да ће примити све за-
хтјеве усташке, него да Аустрија издјелу-
је ново примирје. Но тијем што је
Муктар паша ударио изненадно у Дугу,
посвједочено је, да је порта хтјела прева-
рити Аустрију, а преко ње и усташе, ка-
ко би се ови из Дуге разишли и Муктар
паша сигурније могао проћи у Никшић.
Но усташи се нијесу дали преварити. Ис-
тина, да су многи били отишли са рањени-
цима из првих бојева и поради тајна
за војску, но остали стајали су једнако у
Дугу на Пресејеку. У исто вријеме, једно
одјелење усташа не имајући вјере у Тур-
чина, отишло је било у Бањане, да их
чувају, ако би Турци из Билећа ударили.
Због тога је први и други дан боја било

мало усташке војске на Пресејеку. Ипак су
јуначки дочекали Муктар пашу и побили
се, када је у четвртак ушао у Дугу.

У петак поћу Турци до Пресејеке,
гдје се жестоки бој отвори. Усташе су
посјекали у томе боју преко 300 глава
турскијех. У толико прискоче грађани ник-
шићки и они прихватив око 250 до 300
товара тајна, јер усташе, у најжешћој
борби са Муктар пашиним војском која се
на четири сата простора раширила била,
више им могли више стати на пут. Ових
Никшића било је преко 100 фамилија и
они су од велике глади били пошли к
Муктар пашу, да грабе тајни, ако могу,
ако не, да с њима иду у Гацко. Неки од
њих уграбише око 250—300 товара тајна
и вратише се у Никшић, а други преко
50 фамилија отишли су с Муктар пашом
у Гацко. Муктар паша намјеравао је по-
сваки начин продријети у Никшић, како
би и остали тајни спровео, с тога се у-
ланчи на Пресејеку. У суботу ударе сви
усташи на шанчеве турске и бој је цјели
дан трајао, нити су Турци могли напријед,
нити су их усташи могли поћерати натраг,
јер је велика сила турска а из топова не-
прекидно су пуцали. Међутим придође
још неколико усташке војске, те у нећељу
рано ударе сви слојено. Бој је био тај дан
најстраховитији. Већ око подне усташка
војска погна Турке из њихових позиција и
заузме им све шанчеве. Турци су по томе
непрестано уступали. Усташе су их го-
нили од Пресејеке до Ноздара. Турци су
падали као снопље. Ово је највећи и нај-
крвавији бој у овоме устанку. Турака је
пало преко 300 и 26 су заробљени а у-
сташа има 120 мртвих и рањених. Док са-
знамо имена њихова доставићемо их сла-
вљењу свијета нашега.

И тако су усташи одржали и опет
једну од најсјајнијих побједа. Истина по-
сада никшићска добила је овога пута једно
300 товара хране али то слабо може по-
служити Муктар пашу да покрије свој по-
раз. Та храна трајаће само неколико дана.
Но ни љу неби имали, да грађани никшић-
ски неуграбише прилику, када је сва у-
сташка војска улегла више Пресејеке у
најжешћој бој са пет пута надмоћнијом си-
лом турском. Но пораз Муктар пашин
свједо и најбоље то, што он није могао ни
крочити мимо Пресејеке него је побјегао
опет у Гацко говен непрестано од усташа.

ДОПИСИ.

Из главног усташког логора
у ПЕЊМА, 31. Марта. — Пошто усташке
чете голуба Бабића и попа Илије Билдије
уједно са ваљаним и храбрим Петром
Крецом свршише своју задаћу на Ушцу:
одмах се подјеле на четири одјелења. —
Једно одјелење засејде на Црвљивици под
водством Миле Бабића и то је са успјехом
до данас оперирало против Турака, који
су често из Петровца нападали и на чету
нападали у неоснованј нади свагда, да ће
је моћи савладати и из Црвљивице пети-
нути. — Друго одјелење поће за Петром
Крецом пут Црног Врха те 27. Марта
запали у Средицама три куле бега Фили-
повића, а сутра дан сузбивши Турке до
Гламоча, преда огњу у Октавцима 4 тур-
ске куће, које су узнемиривале онуда про-
лазеће Хришћане и отимали што би вети
кад кад покрај њих прогонили. — Трећи
одјел заузме Ражљеву главицу под упра-
вом Миће Тркуље и 28. Марта удари на
100 Турака који су били пошли у помоћ
граховској посади и после 3 сата боја по-
тишне их натраг; убије тројицу и отме им
нешто мало хране и 2 цулке кременаче.
За тим у Црном Дугу запали 3 турске
куле и прихватио 2 хамбара жита. — Чет-
врта најпослије главније одјелење са вој-
водом, подвојводом и још другим неким
честницима, улогорио се овђе у Пења
према турској редифи, која се на једној
главици код граховске цркве православне
и око чардака вјешта и чврста утаборила
те је чува, да себи куд макла се.

Стража овог усташког одјелења за-
стави књигоношу турског и при њему на-
ће 3 писма турским словима писана. Иста

су писма послана да се преведу, и чим
превод стигне јавићу вам шта су писали.
— С друге стране опет Осман-бег Курић
који управља турском посадом у Грахову
дочека усташког књигоношу једног, и по-
што се с њим мало попушкара убије и
одејече му главу, али није при њему на-
шао важно писмо.

Док је овако шло и са успјехом
радило се на овим странама није ни на
другим рамало, дочим је чета попа Кара-
на под Рисовцем радила оно, што је има-
ла радити док јој је чебане текло. Тако
исто чета Јове Карана и Рисе Дукића на
згодним заседама дочекивала је Турке и
28. Марта са самих 60 друга удари у
Бравско против 350 Турака. Бој је читав
дан трајао и ту пало је 15 Турака мрт-
вих и нешто више рањених, а од усташа
само један рањен. Пред ноћ чета се мо-
рала из Бравског повући заклонитијем
мјесту и после тога Турци одмах цјело
Бравско запале и исеку и поробе све
што су по кућама нашли. — Чујемо уз
то да је из Бихаћа тако до Мајдана еве
и турско и аустријско напаљено, да је сав
бихаћски саштак од Градишке до бо-
санског Грахова листом устао.

Ако Бог да, биће добро, само је же-
лити, да они, којима је за устанком овим
стало, не унуштају се у гола обећања као
до сад, већ нека живо раде и настоје, да
на вријеме стигне нужно оружје и чебане,
јер усташи не могу без тога у бој нити
ће се на дуго моћи одржати ако им то
на вријеме не стигне.

Догађаји у свијету.

У последњој конференцији аустро-
угарских министара, која је под пред-
сједништвом грофа Андраша дужана у
четвртак, у неколико је питањима, како
пештанске кореспонденције јављају, по-
стигнуто споразумљење, у другим опет не.
Што су се угарски министри одутили у
Пешти на договор са члановима странке,
бечки листови држе, да су тобож спремни
од својих здхтјева одступити, ако чланови
странке на то приволе. «Еленер» пише
међу тим у листу од 9. Априла: «На-
ши министри вратили су се данас из Бе-
на; они нијесу ништа доконтчили, али ни-
јесу и ништа напустили. Криза дошла је
до вршка, а задња реић ће се онда, кад
се наши министри договоре са странком».

Старије вијести јављају: У нагодбеном
договарању није још ништа одлучено. 8.
о. м. била је опет заједничка министарска
конференција код грофа Андраша. У јутро
договарали су се угарски министри о у-
нутрашњим пословима, поименце о питању
банке, које је покходлуци аустријске банке
ступило у нову фазу; али коначни спора-
зумац није ипак још изкључен. За који
дан наставити ће угарска влада договара-
ње с народном банком. Откуда се види,
да угарска влада још није одрекла се на-
де, да ће се са аустријском банком спо-
разумјети. «Хон» увјерава такођер, да се
«итација није знатно промјенила и да ће
се ваљда наћи темељ нагодби.

О господарству у Турској до-
носи «А. Ал. Цгг.» следећу илустрацију:
Министар рата захтјевао је новаца за вој-
ску, а на његово извјешће послао је Сул-
тан свога побочника у министарство фи-
нанција, да исплати тражену своту. Али
министар рата није добио ништа, а свако
пита, камо су новци. Министар предао је
министарском вијећу депешу генерала
Муктара паше, у којој припоћује, да мора
за челрцајест дана имати новаца, јер ће
му гладни војници у противном случају
побјећи. Камо? не стоји у депеши, али се
може лако погодити, кажу «Н. Нов.»

У Румунији надвладала је, као што
је већ познато, код састављања новог
кабинета странка конзервативна; јер кнез
није хтјео, да одобри листину, коју му је
предао Вернеску, члан народне либералне
странке. Кнез Карло био је пристао на
то, да буде Брабано, члан румунске
странке акције, чланом министарства, али
он је био одлучно против томе, да буди
министром рата. Кнез се је бојао, да бе

Братијано био поступио непријатељски против Аустрије и Турској, а тим да би Румунија доћи у највећу неприлику. Ово је главни узрок, с којег се је кнез Карло одрекао народне либералне комбинације.

Садање конзервативно министарство има у заступничкој кући већину од 25 до 30 гласова; а ова је већина у сенату незнатна. Незавјестан је свакако опстанак овога новог министарства у Румунији.

— «Исток» од 11. о. м. у уводном чланку пише између осталог ово:

«Положај Црне Горе према цијелој комедији пацификације, сад је нетом постао јасан. Грозно и инорично зови по Турке, што не могаху преко Црне Горе снабдјети храном Никшић, — само за то, што не имаху преносних коња! У осталом нема сумње да је душа херцеговачке револуције Црна Гора, што јој и Андрашијев кореспондент признаје, успоређујући је са пословицом: «У паклу је ђаво господар» (il diavolo domino nell' inferno). Према свему, Црна Гора, а за њоме и устаници пустише се привидно у преговоре на миг Русије, да се аустро-угарска дипломатија обогати још једним видљивим поразом, а сад, пошто су ову цијелу савршено извели, ратују даље, у диму и крви заборављајући на сиренски слатку мелодију Родићевих мирољубивих престављена».

Опис манастира Мораче.

(Свршетак).

По наведеном цијелу постанка манастира и у њима калуђера није тек сама мета побожности него и просвјете народне, као што су то искључиво нама Србима освједочили манастири задужбине наших владаоца кроз прошла времена нашег ужасног страдања и распада. Сваки наш манастир у Црној Гори као што казах има народну школу која заиста у данашњем духу времена потпуно одговара своме позиву и дужности.

У наведеном горе написану, који је писан 1639 г. спомиње и митрополита будимљанског кир Пајсеју. Дакле из овога види се да је та митрополија поменуте године била још у животу.

На зиду унутра у овој цркви више вратих стоји овај надпис:

«Изволењем и посипшенијем сина и савршенијем свјатаго духа написа се храм си свјатаго архјереја Христова Николи, трудом и подвигом игумена кир Антонија јермонаха с братијама, и украсише јакоске достоит на савршеније божаствене служби, за не глагољут саздане јей бити прејде великије цркви, и по нашавстви и нојезвичних биет поружена даже до времена сега, и раки христовоју благодатију в своје благољепије облече се тогда правдшчу кир Пајсеју патријарху, при логенемитрополите в лето 7148 от рождества 1739 солшцу 8 луње 4.

Из ових ријечи: «За не глагољут сазданем јей бити прејде великије цркви» види се да људи, који су живили у вријеме поновљена ове црквине у колико су се они на предање народно ослонити могли кажу, да је ова црквица озидана прије велике цркве. И ако је виши број вјерова забравношћу затрио вријеме у коме је црквица ова задата, то опет пошто предање није забравило казати, по томе црквица ова бити мора једна од врло старинских наших цркава.

Краљ Стефан особитом жељом вучен, да по примјери великих својих предака подигне себи задужбину наслио је такву подигнути, не ће друго по на ријечи Морачи. Он је да богме уздуж Мораче најљепше и за манастир најзгодније мјесто тражио. Што је он ово мјесто као занета најљепше на Морачи изабрао ће ће своју задужбину подигнути, склонила га је на то особита занета љубав према лијепом овје положају, толико је пак већа љубав његова према овом мјесту увеличана била тијем, што је он овје видео већ прије тога подигнути ову малу црквину. Но да ова црквица прије краљевог овје доласка није била као манастирска него сеоска црквица, то тврди и народно предање које каже, да кад је краљ Стефан овје дошао ова лучица на којој је манастир подигнут била је обраста свакојаким а највише ј л вом шумом, и изгледала је као обични покрај ријеке шумом обраста дуг. А кад би ова била као манастир, то другачије би ово мјесто изгледало било; јер би морало бити обрабатано. У колико се на предање које се и данас овје у народу чува ослонити може каже се, да кад је краљ Стефан овје

дошао и задужбину своју овје започео, да је овје близу нашао породицу Даниловића, која и данас премда у малом броју овје живи. А осим ове породице предање никога другога као становника од оног времена не спомиње. Данашњи овје становници по већој части разумножили су се од некаквог кнеза Богђа, који се овје испод Хума у Арбанији од прилике пошто је патријарх Чарнојевић Србе одвео овје населио. Кад је овај кнез овје дошао код манастира били су Турци из Никшића, овај са неколицином на њих удари, грдно их потуче и одавде расћера, после тога слободније му је било овје населити се.

С десне стране врати у малој цркви у првом реду изобразен је свети Симеун и свети Сава, с лијеве пак цар Константин и Јелена, тако исто сав први ред у наоколо цркве изобразен је великим светитељима. Међу овима као светитељ круном на глави са особитом вјештином насликан је краљ Стефан, који на десној руци држи цркву, а за лијеву свети Никола приводи га пресветој Богородици. Код краља стоји написано: «В Христа Бога благојерни краљ и господин Стефан син великаго кнеза Влкана, внук свјатаго Симеуна Немање титор свјатаго мјеста сега». Због тијесног у цркви простора света треза и проскомидија начињене су у зиду. На зиду више врати са удивљена достојном вјештином изобразено је успењје св. Богородице. На лијевом зиду рођење св. Николе, његово учење и постање ђакопом, св. Никола од смрти избавља тројицу осуђеника на смрт, јавља се цару Константину и Авлавију у сну, и каже да пусти три војводе невини оптужене, који се на исто мјесто у један лапац свезани виде. На десном опет зиду св. Никола постаје свештеник и архјерејскоп, кроз прозор осиромашеном старцу баца ћесу новаца, исцјељива Стефану краљу Дечанскоме очи. На зиду изнад св. трпезе св. Никола избавља лађе од ужасни побјесњени таласа морских. Најпосље у своду ове црквине насликан је Бог отац и Бог син.

С јужне стране иза мале црквине од истока к западу пружа се од 40 дуљине и 6 лаката висине зид. На овоме су зиду велика врата, која стоје на челу пута који с јужне стране манастира води. На западни угао споменутог јужног зида начињене су велике камене стубе преко којих се улази у једну манастирску кућу. И тако од ове куће почињући линија манастирских кућа протече се од југа к сјеверу у дуљини од 105 а у ширини од 10 лаката. Куће су ове једнокатнице у висину од 15 лаката покривене плочом. У овим кућама има до 30 комара. Прозори на овим кућама изузимајући само једну кућу веома су мали и неуредни. Унутра у порти пред кућом која је на југу ове линије на 4 камена висока ступца учињен је дрвени штицама потавањени у простору 17 лаката дуљине и 5 ширине плочом покривени тријем. На овоме је начињена доста лијена сједница и ту су намјештена 2 звона, јер на цркви нема звонаре. На сред ове линије кућа на дрвеним у зиду укупанним гредама начињен је још један за сједницу дрвени тријем.

На цијелој овој линији кућа са стране порте има 6 врата, а на другој страни споља има четворо врата.

Са сјеверног чела ове линије кућа од запада к истоку пружа се од 40 лаката дуљине и 6 висине зид. На овоме су зиду она велика врата о којима је већ казано да се њима са сјеверне стране у манастир улази. Напред овог зида одмах на лијеву страну од ових врата како се у порту ује начињена је од 20 лаката дуљине и 10 ширине су 4 комаре кућа. И пред овом је кућом на каменним ступцима велики дрвени тријем, од ове куће право од сјевера к југу пружа се од 23 лаката дуљине и 8 ширине врло лијена двокатна кућа. Ова је кућа била озидана и покривена има већ 15 година, а 1873 год. изнутра је по најљепшем плану начињена и красно уређена. На горњем су тавану врло лијене 4 комаре. У њима нико не стоји него се чувају за велике манастирске госте. На доњем тавану смјештена је у два одјелења четворазредна народна школа.

У ову кућу улази се преко лијепо начињених у порти каменних ступа. Јужни крај ове куће допире до близу велике цркве.

Описујући овај манастир на више мјеста морах се удаљити од самога предмета описивања, јер описујући оне скупоцене стародревне надписе, који особиту и врло историчну важност имају и прво мјесто у овоме описивању заузимају, и позивајући се на предања народна помоћу кога сам могао пошто год веће и јасније казати о мрачним промјенама из дуготрај-

ног живота овога манастира, чим сам и принуђен био изван праве стазе предмета више пута у току описивања овога удаљити се.

У манастиру Морачи, 28. Јануара 1867.

Митрофан Бан,
игуман.

Прилози за страдајуће Херцеговце скупљени заузимањем г. г. Стијена Савова Грегвића и Луке Митрова Суђића:

Г. г. Иван Перазић у сребро ф 40, Јово Грегвић у сребро ф 40, поп Владимир Грегвић у карту ф 4 и 40 н., Крето Грегвић у сребро ф 20, Васо Станко Суђић у сребро ф 8, Симо Суђић у сребро ф 2, Нико Негрић у сребро ф 2, Марко Перазић у карту ф 1, Раде Јово Вуковић у сребро ф 1, Лазар Грегвић у карту ф 1, Крето Суђић у карту ф 1, Јово Франићевић у карту ф 1, Видо Грегвић у карту ф 1, Васо Медин у карту ф 5, Јуро Шољага Давидовић у карту ф 1, Лука Перазић у сребро ф 8, Мило Грегвић у карту ф 4, Мило Дајчин Живковић у сребро ф 1, Стијено Перов Медин у карту ф 5, Стијено Грегвић у сребро ф 8, Митар попов Суђић у сребро ф 8, архимандрит Синкије Давидовић у сребро ф 8, поп Лазо Давидовић у карту ф 2, Симо попов Давидовић у сребро ф 4, Јуро Љубица у сребро ф 4, Јово Миђор у карту ф 2, Иво Нико Андрић у сребро ф 1, Крето Иво Шољага у карту ф 2, Томо Илин Вуковић у сребро ф 6, Симо Милутиновић новч. 50.

Кастеластва, 11. Априла 1876.

ЦЕТИЊЕ, 22. Априла. — У прошлу суботу прослављен је овје, као сваке године, рођен дан Њ. В. цара рускога Александра. У 10 сати била је служба божја, којој је присуствовао Њ. Св. кнез Никола у пратњи свијех г. г. сенатора. Присуствовао је такође г. Василчиков са члановима рускога друштва «Црвени крст» за неговање болних и рањених војника. У вече био је у свјетломе кнежевском двору сјајни објед.

— Од недјеље добили смо до данас близу педесет телеграма од различитих лица и уредништва са свијех страна, у којима нас питају за свршетак великога боја у Дуги. Радосни смо, што смо свијема могли одговорити с веселим гласом о највећем до сад поразу турском.

Уредништво тршћанског «Литвина» јавило нам је, да је тамо још у недјељу дошао глас из Дубровника да је Муктар паша продор у Никшић и унио тајни, а усташе потукао. Ово је така наста лаж, као што је и о боју пред овје, Муктар паша јавно, да је потукао усташе, с којима да је 7000 Црногораца било. Да је Муктар паша очевидно лаж раструбио показује најбоље то, што је бој тек у недјељу у ноћ раздвојио се, када су га усташе с Прејеке до Поздара доћерали. Од куда је дакле могао Муктар паша већ у недјељу у јутро, или можда још и у суботу јавити о свршетку боја? Што се тиче Никшића и тајна, факт је да су оно мало тајна уграбили грађани никшићки и то неки од оних фамилија, који су од глади дошли у Муктар пашину војску, да с њом иду у Гацко, као што је и отишло преко 50 фамилија. Није дакле ни то заслуга ни успјех Муктар пашин, него просто случај, јер је у томе часу цијела усташка војска била у најљепшем боју с турском војском, па није могла Никшиће зауставити. Напошљедку Муктар паша нека труби своју измишљену побједу, као што је и до сада. Од тога неће моћи живити Никшић, док изије за десетак дана оно мало тајна, нити ће он поћи с тијем на ноге више од 3000 Турака, које је изгубио.

— «Застава» од 9. о. м. каже нам, да јој је жао али да нам «мора» примјетити, да смо се «здравом затрчали» с нашим једном биљешком о Љубибратићу и Меркусовој. И нама је жао, али морамо одговорити, да нијесмо ми, него да је «Застава» то учињела са својом примјетбом.

«Застави» неће бити тешко вјеровати, да ми најбоље можемо знати и људе поједине, и сав рад и сваку појаву у херцеговачком устанку, а нијесмо јој дали никад ни најмањег узрока, да сумња о нашој непристрасности. И тако мјесто «онаки» суд што је изрекл, бид би боље учинила, да нас је запитала: «знамо ли ми да је Холандескиња Мерку толики новац свој потрошила на херцеговачки устанак»? И ми би смо онда одговорили јој са свијем позитивно, да устанак херцеговач-

ки не зна ни за једну пару пезину, нити усташка херцеговачка војска њу и сету познаје. Мислимо да «Застава» неће бити расположена, да данас и више речемо и да продужимо разговор о овој лакрдији; само ћемо још то напоменути, да је савршено неумјесно оно сравњење с Бајраном и Гарибалдом. А што ће старина Гарибалди рећи, ми знамо добро по ономе, што је већ рекао у једном писму, у којем он јако жали, што је био обмахнут односно Љубибратића. Завршну примјетбу о «ромидби» савршено неразуђујемо, јер не знамо од куда ту долази у питање «Цетиње и Биоград» и каква је то «зајевица» и најпосље кад би она наша са свијем оправдана биљешка била «такова зајевица», која би рушила пут «међусобнога споразумљења», онда се доста неби требало више ни мало бринути за тај «пут».

— На Ђурђевдан имала се прославити педесетогодишњица рођења д-ра Св. Милетића, но Милетић је умолито одбор, који је приређивао ту светковину да одустане од тога из обзира на најважније данашње догађаје и стање народа нашега, као и потребу, да народ наш сву пажњу и сваку пару, коју одвојити може, поклања великом дјелу народном, које има да се изврши овога прољећа. С тога је изостала ова светковина. Ова племенита побу да заслужује потпуно уважење, а народ ће ерпеки ипак ердочно поздравити педесетогодишњи дан рођења овога многозаслужног и непоколебљивог радника и борца.

Различности.

БОЈНА ПЈЕСМА.

У бој!
За народ свој!
Да црној ноћи сване,
Да јарко сунце гране,
Да Србин ланце здере,
И тешку клетву спере,
Клетву са срама свог —
Па да нас види Бог.
За народ свој
Напред —
У свети бој! — у бој!

У бој!
За народ свој!
Зове нас дух слободе,
Добре нас звијезде воде,
Шиле нас мајка сјетна
И патња петогодишња,
Гони нас робља плач —
Синак нам пружа мач.
За народ свој
Напред —
У свети бој! — у бој!

У бој!
Не знамо, браћо драга,
Каква је врашка снага,
Ал нек су сами лави
Јунак ће да и смлави.
Звијерска је њина груд —
Ал ту је страшни суд!
За народ свој
Напред —
У свети бој! — у бој!

У бој!
За народ свој!
Ово су свети дани,
Сад се слобода брани
На дику цијелом свијету
Рушимо свду клетву.
Волимо поштен грб
Нег бити турски роб!
За народ свој
Напред —
У свети бој! — у бој!

З. Ј. Ј.

Велико стовариште оружја

Антон Иг. Кребса

у Бечу

Wien, Wollzeile N.ro 1.

препоручује сваке врсте револвера, фишека, Веридлових карабики, пушака, с више метака по најјестивију фабричку цијену. (12—1)